

"شمع صراط"

تدوین : سید محمد مهدی صفوی

www.shahidsafavi.ir

1- مقدمه

نوشتار حاضر، مقاله ای کوتاه درباره یکی از برجسته ترین فرماندهان دوران دفاع مقدس، سردار شهید حاج سید محسن (مهرداد) صفوی است و تلاش گردیده قسمتی از سوابق و فعالیت های ایشان در مدت فرماندهی قرارگاه صراط المستقیم مستند سازی گردد.

شمع صراط عنوان مقاله ای برای آشنایی با طرز تفکر، ویژگی ها و سوابق شهید صفوی در زمان فرماندهی قرارگاه مهندسی-رزمی صراط المستقیم است، نه تنها برای زنده نگهداشتن یاد و خاطره ایشان، بلکه شناخت ایشان، مستندی از فرماندهی مهندسی جنگ و الگوی مدیریت در بسیج مهندسین است که می تواند مورد بهره برداری تصمیم گیران عرصه امروز مهندسی نیروهای مسلح کشور قرار گیرد. گو آنکه شهید صفوی نیز در سخنان خود به نقش بسیج مهندسین قرارگاه صراط در دولت وقت اشاره می کند.

قرارگاه صراط المستقیم نامی آشنا در مهندسی دفاع مقدس است. این قرارگاه با حضور شهید صفوی شکل گرفت و قوام یافت و توانست بسیار در مهندسی-رزمی جنگ اثر گذار باشد، اما پس از شهادت ایشان، متأسفانه در مدت کوتاهی منحل شد. و سبب گردید بسیاری از عملکردها و مستندات حضور موثر این قرارگاه مهندسی-رزمی در دوران دفاع مقدس به دست فراموشی سپرده شود.

در این مقاله تلاش شده است بر اساس مستندسازی آخرین سخنرانی شهید صفوی در جمع مدیران کل دفاتر مهندسی استان ها و فرماندهان جنگ در زمستان سال 1365 و همچنین دیدگاه های همزمان ایشان، به معرفی عملکرد شهید صفوی در قرارگاه صراط پرداخته شود. امید آن باشد که همزمان آن شهید در گردآوری، ثبت و ضبط فعالیت های قرارگاه صراط المستقیم تلاش نمایند تا غبار فراموشی از بستر آن زدوده شود.

2- قرارگاه صراط المستقیم

مدتی پس از جنگ، با توجه به لزوم شرکت گسترده تر دولت در جنگ، هیات دولت به منظور پشتیبانی فعال تر از جنگ، طبق مصوبه‌ای، وزارت سپاه را مامور تأسیس قرارگاهی بنام صراط المستقیم کرد تا از توان وزارتخانه‌ها در امر جنگ به نحو مطلوب تری استفاده کند. مسئولیت این قرارگاه با حکم وزیر وقت سپاه (سردار سرتیپ پاسدار حاج محسن رفیق دوست)، به شهید صفوی محول گردید. قرارگاه صراط المستقیم تمام پروژه‌های مهندسی وزارتخانه‌های مختلف را زیر پوشش خود قرار داد و علاوه بر پشتیبانی آنها نسبت به حسن اجرای پروژه‌های فوق نیز نظارت فنی می‌کرد.

سردار مهدی مبلغ درباره شهید صفوی و تشکیل قرارگاه صراط المستقیم می‌گوید: ((در زمان تشکیل وزارت دفاع، با توجه به تجربه مهندسی ایشان، و با اصرار برادرمان حاج محسن رفیق دوست وزیر وقت سپاه، آقا محسن (شهید صفوی) مسئولیت دفتر مهندسی وزارت را در استان اصفهان قبول کرد. مدتی نگذشت که از طریق همین دفتر، قرارگاه صراط المستقیم را تشکیل داد.

این قرارگاه هماهنگ کننده تمام وزارت خانه ها بود و در حقیقت هماهنگ کننده کسانی که از وزارتخانه ها و دستگاه های مختلف اجرایی، می خواستند در جنگ شرکت کنند. در حقیقت ایشان قرارگاه مهندسی صراط را در جبهه جنوب، بنیان گذاری کرد. سخت ترین پروژه های مهندسی رزمی را با فداکاری، تدبیر، شجاعت، پشتکار، ایثار و صمیمیت به انجام رساند.))

هر چند قرارگاه صراط با حداقل امکانات آغاز به فعالیت کرد، اما با توانایی و مدیریت شهید صفوی در مدت کوتاهی توانست جایگاه ویژه ای در مهندسی-رزمی جنگ از آن خود کند. شهید صفوی درباره آغاز فعالیت قرارگاه صراط المستقیم می‌گویند:

((تشکیلات مان از یک کانکس 2 اتاقه شروع شد و به اینجایی که هم اکنون شما ملاحظه می فرمایید رسیده، ... الان الحمدلله رب العالمین این تشکیلاتی که با یک بینه بسیار ضعیف و فقط با توکل به خدا و پشتیبانی شما عزیزان، آغاز به فعالیت نمود در جبهه، هم اکنون فقط 20000 نفر آمار غذایی ما در جنوب است، الان یک مقدار 22000 تا 23000 نفر است، یک مقدارش واحدهای مختلف هستند، منتهی مابقی این ها مستقیم و غیر مستقیم زیر پوشش صراط هستند))

1-2- عملیات خیبر

نقش مهندسی وزارت سپاه در عملیات خیبر با حضور شهید صفوی و شهید جولایی به گونه ای تاثیر گذار بود که بعد از آن، شهید صفوی به عنوان مدیری شاخص و توانمند در عرصه مهندسی-رزمی جنگ برای فرماندهان شناخته شد. شهید صفوی درباره نقش مهندسی وزارت سپاه در عملیات خیبر اینگونه می گوید:

((برادرانی که ارتباط داشتند و دارند با جبهه های جنگ، مطلع هستند که بعد از تشکیل وزارت سپاه، ما یکی از بزرگترین حمله هایمان را به جنود شیطان، تحت عنوان اسم مقدس عملیات خیبر داشتیم، و در این عملیات خیبر که به فتح نیمی از حورالعظیم و آبراه های آن، که ارتباط ما را با عراق بهتر می کرد و هم چنین جزایر مجنون شمالی و جنوبی منتهی شد، وزارت سپاه یک کار مهندسی عظیمی کرد. من حالا آن ابعاد سیاسی قضیه را که این کار عظیم مهندسی به اسم دیگر دوستانمان تمام شد کاری ندارم، منتهی آن پل شناور 13 کیلومتری، نصب این پل با زحمات طاقت فرسای برادران وزارت سپاه بود و خدا رحمت کند تمام شهیدان مان را خصوصا برادرمان مرحوم حاج آقا سید عباس جولایی را که چقدر زحمت کشید و... اولین نمود تشکیلاتی مهندسی وزارت سپاه در عملیات خیبر بود، تحت عنوان همان پل خیبر، و همه بچه ها هم در آن دخیل بودند... و بعد از عملیات خیبر توسط فرماندهی محترم قرارگاه خانم الانبیاء، یک ابلاغ کاری شد به معاونت مهندسی وزارت سپاه، برای یک سری کارهای مهندسی در منطقه جنوب، که البته اکثر این کارها ایجاد آمادگی بود برای عملیات بدر. ده، دوازده تا بیمارستان صحرائی بود، نصب یک تعداد زیادی دکل های دیده بانی به ارتفاعات بلند بود، یک چیزی حدود پانصد کیلومتر جاده سازی بود، پدهای هلیکوپتر بود، باند فرودگاه بود، دژ بود و بسیار کارهای عظیمی بود.))

2-2- ورود دستگاه های دولتی به جبهه

یکی از خدمات بزرگ شهید صفوی در عرصه مهندسی جنگ، ایجاد و بستر حضور نیروهای مهندسی وزارتخانه های دولتی و امکانات و تجهیزات آنها در مهندسی، رزمی جنگ بود. ایشان به خوبی توانست، توانمندی های وزارتخانه های دولتی را وارد عرصه مهندسی جبهه نماید. تفکر، مدیریت و نوع

مواجهه شهید صفوی با مشکلات و موانع ورود دستگاه های دولتی به جبهه ها، سبب سهولت حضور آنها در عقبه جبهه ها گردید. ایشان در این باره می گویند :

((مسائل متعددی بود تا شد این ها را قانع بکنیم که بیایند و بایستند و ما تسهیلات لازم را برای شان ایجاد بکنیم. حالا مشکلات خود ما یک طرف، برادران رزمنده ی ما در جبهه نیز پذیرش این ها را نداشتند. خواهی نخواهی وقتی یکی می خواهد که در جبهه کار بکند، بایستی که با فرهنگ جبهه عجین بشود، شما می خواهید از دژبانی عبور کنید و وارد منطقه شوید، ... خوب، بعضی از دوستان غیر رزمنده، که ظواهر اسلامیشان هم درست نبود، روزهای اول، با محاسن مرتب و متفاوت از عرف جبهه، وارد شدند. و ما می خواستیم در هر صورت در جبهه از ایشان استفاده کنیم. تخصص داشتند، امکانات داشتند، والحمدالله نیز علی رغم همه مشکلات، این مسائل حل شد. ولی ما خیلی تلاش کردیم تا برادران مهندسی- رزمی جبهه و برادران عزیز جهادمان، قانع شوند به حضور آنها در جبهه. آن ها معتقد بودند که استفاده از این نیروها نمی شود، و می گفتند شما فقط امکاناتشان را بگیرید و بعضا امکاناتی که اینها داشتند در دست ما و سیستم سپاه و سیستم جبهه نگه داری نمی شد و نمی شود و بعضا کارهایی که این ها می خواستند انجام دهند از توان فنی ماها خارج بود،...))

شهید صفوی از زبان برادر محسن رضایی درباره حضور وزارتخانه های دولتی در جبهه اینگونه نقل می کنند :

((سه ، چهار سالی بود ما داشتیم جنگ می کردیم، و دولت می خواست بیاید در جبهه، نمی توانست، ما هم می خواستیم دولت در جبهه حضور داشته باشد، ما هم نتوانستیم. ولی قرارگاه صراط آمد و دولت را به جبهه ورود داد))، این خودش خیلی معنا و مفهوم دارد ، می گفت: ((دولت می خواست بیاید، اما نمی توانست بیاید، ما می خواستیم بیاوریمش، ما هم راهکار نداشتیم چه طوری بیاوریمش، و اگر تنها کار شما فقط همین بود شما وظیفه خودتان را به خوبی انجام داده اید)). این تعریف از شخص نیست، تعریف از یک سیستم است، که این سیستم حتما بایستی عقبه داشته باشد، بایستی پشتیبانی داشته باشد که شما ها (دفاتر مهندسی استان ها) هستید.))

شهید صفوی درباره یکی از اولین همکاری های قرارگاه صراط المستقیم با مهندسی وزارتخانه های دولتی اینگونه می گوید:

((ما اولین کار عمده ای که همان موقع، سال 63، با این برادران شروع کردیم، بیمارستان صحرائی بود، که اولین بیمارستان صحرائی حضرت امام رضا (ع) است در جاده حضرت صاحب الزمان (عج)، در منطقه حور العظیم، ظاهر امرش این بود که این کار را وزارت مسکن و شهرسازی انجام داده، ولی باطن امرش هشتاد درصد کارش را قرارگاه صراط انجام داد. ناگهان که دشمن آمد بمباران کرد، همه رفتند. ما ماندیم و ما، منتهی ما هم قهر نکردیم و بگویم دیگر نیاید، دوباره رفتیم دنبال شان، نازشان کردیم، گفتیم آقا بیایید، چیزی نبود، اشتباهی بوده، منظور شما نبودید، شما را اشتباهی گرفتند، و آوردیم شان، دوباره بچه های خودمان را گذاشتیم کمک شان، نزدیک های عملیات که شد یک روز باز سروصدا شد، همه را زد، باز بچه های این دفتر مهندسی اهواز و بچه های خودمان و بچه های اردوگاه سازی که بچه های مشهد بودند، همه را جمع کردیم در بیمارستان، کارشان را انجام دهند. همان زمان جاده سازی هم داشتند می کردند، همان جاده سازی جاده حضرت صاحب الزمان (عج)))

شهید صفوی نقش قرارگاه صراط المستقیم را در جذب و پشتیبانی از نیروهای وزارتخانه ها، به نقش بسیج در دولت جمهوری اسلامی تعبیر می کنند. ایشان می گویند :

((این بچه های قرارگاه صراط و این پرسنلی شما در این جا، خودش یک بسیج است. تمام این نیروهای وزارت خانه ها که می آیند این جا هیچ کدام از کانال بسیج ها نمی آیند. از اداره شان سوار ماشین می شوند، با برگ ماموریت شان می آیند در جبهه، می آیند پیش ما، با آن برگ ماموریت، کارت و پلاک می گیرند، تحت پوشش قرار می گیرند و سپس مشغول می شوند. یعنی ما در حقیقت برای دولت جمهوری اسلامی نقش بسیج را داریم، ... ، پس ببینید یکی از کارهایی که این تشکیلات این جا انجام داده جذب و پشتیبانی نیروهای سایر وزارتخانه های دولتی، جذب در جبهه است، به اضافه اینکه این ها را پشتیبانی نیز می کنیم، از نظر لباس، از نظر خوراک، از نظر وسایل ضروری اسکان در جبهه، سنگر و کانتینر و امثالهم، از نظر پوشش تعاون، از نظر پوشش پرسنلی، از نظر تردد، رفت و آمد، برگ ماموریت، هزینه ماموریت، همه اش را قرارگاه صراط می پردازد)).

ورود نیروهای وزارتخانه های دولتی به جبهه نه تنها باعث جذب مهندسين و متخصصين اين وزارتخانه ها در جنگ شد، همچنين سبب ورود امکانات و تجهيزات آنها به جبهه نیز گردید. شهيد صفوی درباره ورود امکانات و تجهيزات مهندسی توسط وزارتخانه های دولتی به جبهه می گویند:

((این 20000 نیرو به همراه خودشان یک استعداد مهندسی هم آورده اند، 100 ها دستگاه سنگین لودر، بولدوزر و کمپرسی، 100 ها که حتی بیشتر. یعنی الان می شود گفت بیش از 2000 دستگاه هست، که وزارت خانه هایی که تاخیر دستگاهش را نمی داد برای جبهه، و می گفت به دست نا بلد ها می افتد و خراب می کنند، الان دستگاهش را می دهد به راننده خودش بیاورد جبهه، یعنی حضور این نیروها همراهش یک سری دستگاه های مهندسی هم بوده، حال آن دستگاه را ما این جا تغذیه می کنیم))

شهيد صفوی با مدیریت و نگاه عمیق خود توانست؛ از ظرفیت های گوناگون مهندسی سایر بخش های دولتی و خصوصی در مهندسی جنگ بهره برداری کند. سردار سرلشکر فیروزآبادی در این باره می گویند: ((حقیقت اینجاست، آن کار بزرگی که شهيد صفوی موفق به انجام آن شد؛ پشتیبانی طرح های مهندسی، توسط همه بود. خصوصیت مهمتری که باید به آن توجه شود شخصیت و مدیریت آقا محسن، گرفته تا با سازمان ها، موسسات و افرادی که به آنجا می آمدند، از معاون جنگ وزارتخانه ها و سازمان ها، راننده های لودر و بلدوزر و کمپرسی بود. رفتار آقا محسن با این بچه ها بسیار صمیمی بود. یک چهره بسیار آرام، متواضع و نورانی و با یک حال خوش با افراد مذکور مواجه می شد. توی همان برخورد اولیه ایشان را جذب می کرد و محبوب آنها می شد.))

درباره موفقیت قرارگاه صراط در خصوص نزدیک کردن دولت به جبهه ها، می توان نتیجه گرفت؛ شهيد صفوی به عنوان عضوی از درون سپاه، که مسئولیت ورود دستگاه های دولتی را به مناطق جنگی پذیرفته بود، به خوبی توانست با شناخت عمیق و گسترده از مهندسی دستگاه های دولتی و شناخت و ارتباط با رزمندگان اسلام، به عنوان مفصل و لولای ارتباطی میان بدنه دولت و رزمندگان عمل کند.

2-3- قرارگاه صراط و سایر ارگان ها

قرارگاه صراط فقط پلی میان دولت و جبهه نبود، بلکه توانمندی آن سبب پشتیبانی تمام ارگان های حاضر در جبهه شده بود. شهید صفوی ارتباط قرارگاه صراط با سایر ارگانها را اینگونه می گویند :

((درست است که سپاهی هستیم، ولی از یک طرف به نخست وزیر مرتبط هستیم، از یک طرف با وزارت خانه ها، از یک طرف با فرماندهی خاتم، ولی وزارت سپاه هم هستیم ... ، ما هم اکنون در عملیات، هم سپاه را پشتیبانی می کنیم، هم جهاد را پشتیبانی می کنیم، هم ارتش را پشتیبانی می کنیم. آمار و ارقام نشان دهنده این مطلب هست که ما در مواقع عملیات تمام مهندسی جبهه را اعم از ارتش، جهاد و سپاه، را پشتیبانی می کنیم. آمار ما در پشتیبانی نشان می دهد، چقدر سرویس فنی به کدام واحد رزمنده داده ایم، غیر از وزارت خانه ها...))

2-4- نظارت

یکی از وظایف قرارگاه صراط المستقیم نظارت فنی پروژه های عمرانی، که توسط وزارتخانه ها انجام می گردید، بود. گرچه در همه موارد اجرای پروژه ها، قرارگاه صراط بالاتر از وظایف محوله، در اجرای پروژه ها نیز نقش ایفا می کرده است، اما آنچه که حائز اهمیت است، نگاه شهید صفوی به بعد پایداری پروژه های مهندسی و آینده نگری ایشان است، که بعد از جنگ نیز این پروژه ها ماندگار و قابل بهره برداری باشند. ایشان می گویند:

((این کارهایی که این برادران می کنند ما بایستی نظارت فنی بکنیم، که این کارها برای جبهه بماند، این جاده ها بماند، این بیمارستان بماند، ما 7 سال است داریم می جنگیم، شما بیایید ببینید جاده هایی که در فتح المبین ساخته شد، در بیت المقدس ساخته شد، کدام هایشان در حال حاضر اینجا مانده است، البته تقصیری هم نیست، خدا نکند که ما قصد تضعیف داشته باشیم، نه. آن کمپرسی به کار گرفته شد که ما نیز به کار گرفته ایم، آن بولدوزر، آن گریدر همه به کار گرفته شد، منتهی چهار تا نکته فنی رعایت نشد، در نتیجه این جاده ها دیگر نیست. ما وظیفه داریم این کارهایی که صورت می گیرد را نظارت فنی بکنیم که این کارها بماند، جزء سرمایه های ملی این مملکت محسوب بشود. بیمارستان صحرائی که هر مترمربع زیر بنایش چیزی حدود 10 هزار تومان تمام می شود، خب این باید بماند برای

این مملکت. پس غیر از جذب و هدایت و پشتیبانی این وزارت خانه ها در جبهه، که الان در حد بیست هزار نفر رسیده اند، ما وظایف نظارت فنی روی پروژه های آنها را نیز داریم))

2-5- اجراء

شهید صفوی درباره پروژه های اجرایی که قرارگاه صراط مسئول اجرای آن بود از جمله جاده شهید همت، جاده شهید پاریاب، احداث سکوهای موشکی پرتابل می گویند:

((یکی دیگر از وظایفی که برادران شما در صراط دارند، یک سری کارهای اجرایی هست، که این کارهای اجرایی به دشمن نزدیک است، مثل جاده شهید همت، که مرتب زیر آتش توپ خانه بود، یعنی از روی جاده خندق که در عملیات بدر به تصرف رزمندگان درآمد، دشمن روی کله این جاده ایستاده بود و با توپ خانه ما را هدف قرار می داد و ما داشتیم به آن نزدیک می شدیم. مسیر جاده این طور بود که ما به آن ها نزدیک می شدیم، کیلومتر 10 که رسیدیم با خمپاره ما را می زد، چندین دفعه با هلیکوپتر ما را زد، بچه ها شهید شدند، بچه ها زخمی شدند، بچه ها مجروح شدند، خب البته یک جاده ساخته شد و عملیات بدر هم از روی همین جاده انجام گرفت. جاده شهید پاریاب جاده بعد بود که باز بعد از جاده شهید همت انجام شد و یکی از خصوصیات فنی این جاده این بود که به محض اتمام، آسفالت آن صورت بگیرد، بر عکس بقیه جاده ها که ما چقدر کلنچار رفتیم با مجری هایش که آقا این جاده کیفیتش طوری نیست که بشود آسفالت کرد، ولی، الحمدالله با رعایت آن اصول فنی به محض اینکه جاده تمام شد آسفالت کردیم، جاده شهید پاریاب بود، به طول 24 کیلومتر تمام شد. جاده دیگر باز در همان منطقه دارد ساخته می شود و اگر فرصت بشود بتوانید ببینید خوب است، در آن لحظه، این کارها صورت گرفت، در منطقه آبادان جاده سازی در نخل ها برای ایجاد آمادگی برای والفجر 8 و بعد از عملیات تمام سایت های موشکی که آن جا مرتب ساخته می شود و مرتب جا به جا می شدند و این سایت ها، توسط بچه های شما ساخته شده، در خود منطقه فاو همین طور، در کربلای 4 همین طور، در کربلای 5 همین طور، هم اکنون در بدترین شرایط و در بدترین نقاط ممکنه الان بچه ها دارند کار می کنند. یعنی روی جاده دسترسی به منطقه عملیاتی والفجر کربلای 5، تا حالا ما چندین دستگاه عوض کردیم، رفتیم، منهدم شدیم، کشیدیم عقب و دستگاه جدید گذاشتیم، ولی هم اکنون رزمندگان مان با

استقامت و با توکل به خدا ایستاده اند، دارند کار می کنند، چون می دانند که این تنها جاده عقبی بوده، الحمدلله با همکاری دیگر برادران، جاده های دیگر هم باز احداث گردیده، ولی می خواهم عرض کنم که برادران خود صراط یعنی آن تیپ های مهندسی و گردان های مستقل صراط این ها خودشان دقیقاً مثل یگان های رزم در بدترین شرایط آتش ایستاده اند و کار می کنند.))

سردار فضلی درباره نقش شهید صفوی می گویند: ((پل بعثت به روی رودخانه اروند، توسط رزمندگان اسلام احداث شد، که نقش شهید صفوی در احداث این پل کاملاً بارز بود. اسکله هایی که در عملیات های دیگر مورد نظر بود، یا سکوهای پرتاب موشک را ایشان طراحی و اجرا کردند. در بعضی از پروژه ها چندین هزار نیرو باید ماموریت انجام می دادند، همراه چند صد مهندس ماهر و زبردست، که ایشان باید هدایت شان می کردند.))

همچنین سردار مهدی مبلغ درباره پروژه های اجرایی به فرماندهی ایشان می گویند: ((احداث سکوهای موشکی هاگ، که عراقی ها و همچنین آمریکایی ها و متخصصان شوروی به کمک ماهواره های جاسوسی شان، هم نتوانسته بودند بفهمند، بر عهده ایشان بود.)) و نیز ((در طول پربار خدمت ایشان، سه تیپ مهندسی تشکیل شد. ایشان تیپ های مهندسی-رزمی کوثر، شهید همت و تیپ مهندسی فاطمه الزهرا (سلام الله علیها) را تشکیل داد.))

مهندس اصغر امینی معاونت نظارت قرارگاه صراط، اسامی دیگر پروژه های احداث شده توسط قرارگاه صراط المستقیم را به شرح: بزرگراه امام صادق(ع) (جاده ساحلی)، احداث پل خاکی شهید سلیمی، اجرای پل بیلی تله زنگ(راه آهن)، طرح و اجرای انواع سنگرهای بتونی پیش ساخته در مناطق عملیاتی و ایجاد مقر های فرماندهی پیش ساخته، احداث جاده های مواصلاتی در غرب کشور و ... معرفی می کنند.

3- بعد روانی عملکرد مهندسی

شهید صفوی به بعد روانی پروژه های مهندسی در افزایش روحیه رزمندگان ایران اسلامی بسیار اهمیت می داد، مانند احداث بیمارستان ها و آسفالت جاده ها. نمودهای این موضوع را می توان در قسمتهایی از سخنان ایشان نیز دنبال کرد. ایشان می گویند:

((الحمد لله ما می بینیم که بیمارستان حضرت امام رضا (ع) که اولین کار مهندسی وسیع بود، و بیمارستان بتونی پیش ساخته بوده، در مقایسه با بیمارستان حضرت خاتم در سه راهی فتح که در عملیات خیر استفاده شد، زمین تا آسمان متفاوت است. بیمارستان فاطمه الزهراء (س) در منطقه عملیاتی والفجر 8 در مقایسه با بیمارستان حضرت خاتم زمین تا هفت آسمان متفاوت است. ما در بیمارستان حضرت خاتم یک گلوله توپ آمد در محوطه بیمارستان، نزدیک سنگر منفجر شد، سه تا دکترهای ما را شهید کرد، ولی در بیمارستان فاطمه الزهراء (س) در ولفجر 8، بمب 1000 پوندی روی سقف بیمارستان منفجر شد و هیچ خساراتی متحمل نشدیم. سه تا دانه از این فریم ها پنج سانت قوس برداشت، روی اتاق داروخانه بود. این خبر توسط همین برادرهای دکتر ما وقتی توی مملکت پیچید که بیمارستان روی سرش بمب منفجر شد و خراب نشد، یک هفته بعد آن قدر دکتر آمد، که دیگر بهداری گفت جا نداریم نگه داری کنیم، ... یا جاده هایی که ساخته شد، من خدمت شما عرض بکنم، در عملیات خیر برادرانی که بودند، بچه هازانویشان توی گل بود و سوار قایق ها شدند و عملیات را شروع کردند. در عملیات بدر بچه ها تماما تا اون لب اسکله ای که ایجاد شده بود و توسط خود بچه های صراط هم احداث شده بود، قشنگ گل و بلبل با اینکه بارندگی هم شده بود از ماشین پیاده شدند بر اسکله، اسکله در حور بود، چند صد متر پیش رفته بود، رفتند روی اسکله سوار قایق شدند و حرکت کردند. و ما می بینیم که مثلا همراه با پیشرفت این قضیه در بدر در پد جنوبی جزیره شمالی، یعنی ضلع جنوبی جزیره شمالی مجنون، که به فاصله 3 کیلومتری دشمن و در دید و تیر مستقیم دشمن است، آسفالت گردیده، یک انگیزه های روحی در جبهه با این حرکت دمیده شد، یعنی ما هم اکنون آسفالت را تا اینجا بردیم، بیمارستان صحرائی را که همیشه سعی می شده از آتش و بمب و این ها دور باشد، به خاطر استحکاماتی که در آن ایجاد کرده ایم، جلوتر احداث نمودیم که مجروح زودتر به بیمارستان برسد، دکل های دیده بانی که برادران عزیز رزمنده ما خودشان تهیه می کردند و استفاده می کردند، هم اکنون از 20 متر تا 60 متر ارتفاع داده ایم.))

4- سخن آخر

معرفی و شناخت شهید صفوی دارای ابعاد پنهان و آشکار گوناگونی است و در این مقاله تنها به قسمتی از سوابق ایشان در قرارگاه صراط المستقیم بر اساس سخنان شهید صفوی و همزمان ایشان پرداخته شده است.

شهید صفوی تفسیر و سندی متجسم از مهندسی-رزمی جنگ است، که در بعد فرماندهی مهندسی از ویژگی هایی نظیر سرعت عمل، ابتکار و خلاقیت، آینده نگری، توجه به پایداری احداثات عمرانی، مدیریت بر زمان و مکان، مدیریت بر درون انسان ها، توجه و استفاده از متخصصین و ... بوده است. امروز بسیاری از همزمان شهید صفوی به عنوان چهره هایی شاخص و اثر گذار در عرصه های گوناگون به میهن اسلامی خدمت می کنند و بسیاری از نیروهای قرارگاه صراط در مهندسی سپاه و مهندسی وزارت دفاع به فعالیت خود ادامه می دهند و حضور آنها یادآور رشادت های شهدای مهندسیین جنگ است.

شهدای مهندسی از جمله با افتخارترین، اثر گذارترین و مظلوم ترین شهدای جنگ هستند. این شهدا در عملیات های رزمی قبل، حین و بعد از نبرد همواره در خط اول جنگ بودند. تغییرات گسترده در ساختار سه گانه مهندسی رزمی جنگ یعنی مهندسی سپاه، جهاد و وزارت دفاع پس از پایان جنگ، یکی از علل اصلی کمرنگ شدن یاد و خاطره شهدای مهندسی است.

بعد از جنگ وزارت سپاه با وزارت دفاع اقدام گردید و قرارگاه صراط منحل شد. در چندین نوبت ساختار مهندسی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح تا کنون تغییرات اساسی کرده است و تنها نام قرارگاه مهندسی رزمی صراط المستقیم را می توان از مهندسیین با سابقه یا بازنشسته مهندسی وزارت دفاع جو یا شد.

قرارگاه مهندسی رزمی خاتم الانبیاء سپاه نیز بعد از جنگ سرنوشت مشابهی داشت و منحل گردید اما پس از چندی قرارگاه سازندگی خاتم الانبیاء شکل گرفت. گرچه ماموریت این قرارگاه متفاوت از گذشته تعریف شد اما نام قرارگاه خاتم کماکان یادآور دلاورمردان مهندسی جنگ است.

مهندسی جنگ جهاد سازندگی نیز پس از جنگ بسیار تضعیف گردید و با اقدام وزارت جهاد و وزارت کشاورزی این مجموعه نیز به خاطره ها پیوست.

آنچه امروز مهم به نظر می رسد مستند سازی خاطرات و اقدامات مهندسی جنگ است تا مهندسین جوان کشور به خصوص مهندسان جوان نیروهای مسلح به ریشه های گذشته خود پیوند خورند و با عقبه مهندسی جنگ بیشتر آشنا شوند و احساس غنای گذشته در آنها تقویت شود.

5- منابع

اسماعیلی، عباس، شمع صراط، لشکر 8 نجف اشرف، 1375

گفتگو با همسر شهید صفوی

مصاحبه با سرلشگر فیروز آبادی، کنگره بزرگداشت سرداران شهید استان اصفهان

مصاحبه با سرلشگر یحیی رحیم صفوی، کنگره بزرگداشت سرداران شهید استان اصفهان

مصاحبه با سردار محمد فروزنده، کنگره بزرگداشت سرداران شهید استان اصفهان

مصاحبه با سردار علی فضلی، کنگره بزرگداشت سرداران شهید استان اصفهان

مصاحبه با سردار مهدی آقاخانی، کنگره بزرگداشت سرداران شهید استان اصفهان